

On-site Education of Practical Languages for Area Studies

Report in 2008

—Thai, Thammasat University, Thailand, 7 Dec. 2008–11 Mar. 2009—

Year of Enrollment: 2008

Graduate School of Asian and African Areas Studies

Fumi Saji

หัวข้อวิจัย

ผู้ศึกษากำลังวิจัยเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวแห่งหนึ่งในประเทศไทย สถานที่แห่งนี้เรียกกันว่าตลาดน้ำ อยู่ในจังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศเดินทางไปท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก

วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือการทำควมเข้าใจปรากฏการณ์ของการกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยว (การพัฒนา) ตลอดจนกระบวนการทางวัฒนธรรมและสังคมของผู้คนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ศึกษาว่ามีการตอบรับกับปรากฏการณ์ดังกล่าวอย่างไร โดยใช้วิธีการทางมานุษยวิทยาวัฒนธรรม

หลังทศวรรษ

1970

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยได้เจริญเติบโตขึ้นจนกลายเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักที่สร้างรายได้จากเงินตราต่างประเทศ และนับตั้งแต่ “การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย” ถูกตั้งขึ้นในปี 1979 เนื้อหาของนโยบายการท่องเที่ยวก็เปลี่ยนเป็นเน้น “วัฒนธรรม” และ “โบราณสถาน” เป็นจุดขาย [Sunaga 2006:115-116]

ในขณะที่เห็นได้ว่าวิถีชีวิตริมน้ำและการคมนาคมทางน้ำนั้นได้เปลี่ยนแปลงไป

เรือที่แล่นอยู่ในแม่น้ำลำคลองเป็นการคมนาคมหลักจนกระทั่งทศวรรษ

1960

ส่วนในปัจจุบันภาพของรถยนต์และมอเตอร์ไซด์ที่ล้นคั่งอยู่บนท้องถนนได้กลายเป็นภาพตัวแทนอย่างหนึ่งของกรุงเทพฯ [Suehiro 1993:2]

ในบริบทเช่นนี้ตลาดน้ำได้ถูกให้ความสำคัญอีกครั้งหนึ่งในฐานะเป็น “ประเพณี” และ “วัฒนธรรม” ของสังคมไทย ดังนั้นเราจึงได้เห็นการสร้างตลาดน้ำขึ้นมาใหม่ในฐานะสถานที่ท่องเที่ยว

พื้นที่ที่จะทำการวิจัยก็เป็นตลาดน้ำแห่งหนึ่งที่เติบโตขึ้นมาจากเงื่อนไขดังกล่าวนี้ ทั้งนี้ผู้ศึกษาต้องการทำความเข้าใจสภาพที่เกิดขึ้นจริงของผู้คนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ศึกษาว่ามีปฏิริยาต่ออิทธิพลจากนโยบายรัฐหรือโลกาภิวัตน์อย่างไร

เนื้อความโดยสังเขปของการฝึกอบรมภาษา

ภาษาไทยในความหมายอย่างแคบ	หมายถึง	ภาษากลางที่ใช้เป็นภาษาราชการในประเทศไทย
ซึ่งมีตัวอักษรไทยเป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง	ตัวอักษรไทยประกอบด้วยพยัญชนะ สระ เครื่องหมายและตัวเลข	
ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์ห้าเสียง	เมื่อเดิมเสียงวรรณยุกต์ในแต่ละพยางค์แล้ว	จะกลายเป็น “คำ”
ที่มีความหมายแตกต่างกัน	ภาษาไทยมีลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งคือมีคำศัพท์ที่เป็นคำยืมจากภาษาต่างประเทศ	

เกี่ยวกับเนื้อหาการฝึกอบรมภาษา

นักศึกษาทั้งสองคนคือฉันและอีกคนจากมหาวิทยาลัยเกียวโตได้เรียนภาษาไทยด้วยกัน โดยทางมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ได้จัดหลักสูตรเป็นกรณีพิเศษสำหรับเราสองคนอาจารย์ผู้สอนภาษาไทยมีทั้งหมดหกคนเป็นอาจารย์จากภาควิชาภาษา
ไทย คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในแต่ละคาบเรียนจะมีอาจารย์ผู้สอนหนึ่งคน โดยที่อาจารย์แต่ละคนจะสลับกันมาสอนในแต่ละวันตามตาร
างเรียน โดยสถานที่เรียนคือห้องเรียนของคณะศิลปศาสตร์

หลักสูตรนี้ใช้เวลาเรียน ๓ เดือน เราเรียนทุกวันจันทร์ อังคาร พุธและวันศุกร์ เรียนวันละ ๓ ชั่วโมงตั้งแต่ ๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.
ส่วนวันเสาร์และวันอาทิตย์เป็นวันหยุดในช่วงแรกเราเรียนเกี่ยวกับตัวอักษรไวยากรณ์ขั้นต้นและเสียงอ่าน โดยมีหนังสือแบบเรียน
สำหรับนักศึกษาต่างชาติ ส่วนช่วงที่เรียนการเขียนและการพูด อาจารย์ให้เราเขียนและพูดภาษาไทยมากขึ้น
โดยหลังจากชมภาพยนตร์หรืออ่านเรื่องสั้นอาจารย์จะให้บรรยายความรู้สึกที่มีต่อภาพยนตร์และเรื่องสั้นเรื่องนั้นๆ
ให้ฝึกจับใจความสำคัญจากการอ่านหนังสือพิมพ์อีกด้วย ในการสอนอาจารย์ใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษาอังกฤษ

ทุกคาบเรียนเริ่มต้นด้วยการคุยเรื่องสัพเพเหระเกี่ยวกับเรื่องที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ผ่านมา
ต่อจากนั้นก็ทบทวนบทเรียนที่ผ่านมาแล้วก็เริ่มเรียนเรื่องใหม่ถ้ามีคำถามอาจารย์ก็จะตอบทันทีในระหว่างที่เรียนในสัปดาห์สุดท้ายข
องการเรียนอาจารย์ทบทวนความรู้ทั้งหมดให้เราและสอนเนื้อหาที่เกี่ยวกับการวิจัย
ซึ่งเนื้อหาวิจัยของฉันเกี่ยวกับตลาดน้ำรูปแบบของตลาดน้ำที่เมืองไทย
ชื่อสินค้าคำศัพท์ที่ใช้กันของคนในพื้นที่ริมฝั่งน้ำเป็นต้น โดยใช้พาวเวอร์พอยท์ (power point)
หลังจากนั้นอาจารย์พาเราไปยังตลาดน้ำดำเนินสะดวกทำให้เรามีโอกาสได้สัมภาษณ์คนในพื้นที่นั้นด้วย
อาจารย์ผู้สอนในแต่ละคาบเชื่อมโยงเนื้อหาและสอนเนื้อหาได้อย่างต่อเนื่องกัน

ประสบการณ์ที่ประทับใจในความทรงจำ

นอกจากเรียนในห้องเรียนแล้วพวกเรายังได้ไปทัศนศึกษาสองครั้งกับนักศึกษาภาควิชาภาษาไทย ๓๐
คนเราไปเยี่ยมชมจังหวัดใกล้ๆ กรุงเทพและมีโอกาสเข้าชมวัดและพิพิธภัณฑ์สถานเป็นต้น
จากประสบการณ์ฉันได้รู้จักเพื่อนสนิทพร้อมชั้นเรียนและเพื่อนได้สอนภาษาไทยให้ฉันแล้วยังพาฉันไปเที่ยวและอีกประสบการณ์หนึ
งคือความรู้สึกที่ดีที่ได้รู้จักคุ้นเคยกับเพื่อนบ้านที่อพาร์ทเมนต์ย่านบางกอกน้อยริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งมีตั้งแต่เด็ก ๆ จนถึงผู้สูงอายุ
จนกระทั่งฉันได้ไปใช้ชีวิตอยู่ที่กรุงเทพนั้นแหละ ชั้นถึงได้เรียนรู้โลกของพวกเขา
เช่นทักทายกับเพื่อนบ้านและเสียงเรียกลูกค้าของพ่อค้าแม่ค้าแล้วก็การเข้าไปมีส่วนร่วมกับเพื่อนบ้านเป็นต้น
คนไทยส่วนใหญ่ที่ได้พบระหว่างที่ฝึกอบรมนี้ ได้ช่วยเหลือและดูแลเราในเวลาที่กำลังลำบากเสมอๆ

ความสำเร็จและความผิดพลาดจากเป้าหมายที่ตั้งไว้ก่อนเข้ารับการอบรม

หลังจากการอบรมภาษาไทยในครั้งนี้ ทำให้เข้าใจพื้นฐานทางไวยากรณ์ได้มากขึ้น
ซึ่งทำให้อุปสรรคในการอ่านเอกสารหมดไปเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงก่อนที่จะรับการอบรม
และจากการที่มีเพื่อนสนิทคนไทยที่รู้จักจากการอบรมในครั้งนี้ทำให้มีโอกาสพูดภาษาไทยมากขึ้น
แต่ก็ยังไม่ถึงระดับที่คล่องจนสามารถสัมภาษณ์คนเดียวได้ ดังนั้นต่อจากนี้สิ่งสำคัญคือการจดจำคำศัพท์ต่างๆ ให้มากขึ้น

ในช่วงระหว่างที่ฝึกอบรมตั้งใจไว้ว่าจะใช้เวลาที่เหลือจากการเรียนภาษาไทย เดินทางสำรวจเพื่อกำหนดพื้นที่ที่จะใช้ในการทำวิจัย แต่เนื่องจากการเรียนภาษาไทยต้องใช้เวลาในการทบทวนนอกห้องเรียนมาก นอกจากนั้นในตอนแรกคิดว่าจะสามารถเดินทางไปยังพื้นที่ไกลๆ ได้โดยไม่ติดกั่วงวลมากนัก แต่เมื่อถึงเวลาจริงกลับต้องใช้เวลาในการปรับตัวเพื่อให้เคยชินมากกว่าที่คิดไว้ ทำให้ไม่ค่อยได้เดินทางเพื่อสำรวจพื้นที่อย่างที่ตั้งใจไว้ อย่างไรก็ตามการฝึกภาษาไทยในครั้งนี้เป็นประโยชน์มาก ซึ่งในครั้งต่อไปต้องให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาเพื่อช่วยในการทำวิจัยให้มากขึ้น

สุดท้ายนี้ต้องขอขอบคุณอาจารย์และเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่รับผิดชอบโครงการไอทีพี ตลอดจนอาจารย์ภาควิชาภาษาไทยและเพื่อนๆ ชาวไทยที่ให้ความช่วยเหลือ ซึ่งทำให้การเดินทางไปอบรมภาษาในครั้งนี้ได้รับประสบการณ์ที่สำคัญๆ มากมาย

รูปที่ 1

ทัศนศึกษาที่วัดพระแก้วกับอาจารย์ผู้สอน

รูปที่ 2

รับประทานอาหารกลางวันที่ร้านอาหารไทยกับอาจารย์ภาควิชาภาษาไทยและคุณทะนะกะ นักศึกษาญี่ปุ่นที่เข้ารับการอบรมอีกคนหนึ่ง

引用文献(บรรณานุกรม)

- 須永和博. 2006. 『タイ北部山地カレン社会におけるエコツーリズムの民族誌的研究』 (การวิจัยเรื่องชาติพันธุ์วรรณาของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในสังคมกะเหรี่ยงทางตอนเหนือของไทย) (立教大学大学院観光学研究科、博士論文)。
- 末廣昭. 1993. 『タイ 開発と民主主義』 岩波新書。(ไทย: การพัฒนาและประชาธิปไตย)
- 富田竹二郎 (編). 1997. 『タイ日大辞典』 日本タイクラブ。(พจนานุกรมภาษาไทย-ญี่ปุ่น)